

Neolitik Dönem Bornova Faunası: Yaban Hayattan Evcilleştirmeye

Doç. Dr. Alper Yener Yavuz¹, Dr. Öğr. Üyesi Erhan Tarhan², Doç. Dr. Ahmet İhsan Aytek³

Yeşilova Höyük, Batı Anadolu'nun en eski yerleşim yerlerinden birisidir. Kazılar kapsamında ilk düzenli zooarkeolojik çalışmalar 2021 yılında başlamış olup araştırmalar günümüzde de sistemli bir şekilde devam etmektedir. Yeşilova Höyüğü kazılarında tespit edilen kemikler önce kendi içerisinde yıl yıl değerlendirilmekte daha sonra sırasıyla Bornova ilçesi, İzmir ili ve Batı Anadolu sınırlarında yer alan Neolitik Dönem yerleşimlerinin kazı materyalleriyle karşılaştırılmaktadır. Bu değerlendirmelerin yanı sıra zooarkeolojide en önemli soru işaretlerinden birisi faunanın devamını (kendinden sonraki dönemde yaşamına devam eden/edeabilen hayvanlar) etkileyen faktörler olduğu için Yeşilova Höyük ile Yassitepe Höyük arasındaki bağı da kurmak önem teşkil eder. Yapılan analizler sonucunda Yeşilova Höyük'te en çok ele geçen evcil hayvanların: koyun, keçi, domuz, sığır, köpek, kedi, tavuk olduğu tespit edilmiştir. Bölgenin yabani hayvan faunasını ise; kaplumbağa, balık, yaban domuzu, geyik, tilki, çakal, ayı, kurt ve aslan oluşturmaktadır. Hayvansal ürün tüketiminde küçükbaş hayvanlar olarak da isimlendirilen koyun ve keçiler ilk sırayı alırken, onu sığır ve domuzun takip ettiği görülmektedir. Koyun, keçi, sığır ve domuz kadar olmasa da balık tüketiminin de oldukça fazla olduğu gözlemlenmektedir. Bir diğer önemli hayvan türü ise geyikgiller ailesidir. Üç farklı cinsle temsil edilen geyik ailesi tüketim açısından azımsanmayacak miktardadır. Tüketim dışında kesik boynuz parçalarından ve kalan diğer parçalardan da anlaşılacağı üzere, boynuzlar alet kullanımında sıkça kullanılmıştır. Yeşilova Höyük faunası hem dönemsel hem de bölgesel olarak oldukça zengin veriler sunmaktadır. Tüm bu veriler içerisinde aslana ait bir kol kemiği parçası ayrı bir önem taşımaktadır. Yapılan incelemeler sonucunda tespit edilen materyal üzerinde gerekli çalışmalar yapılmış ve burada da detayları sunulacak birbilimsel çalışma yayınlanmıştır. Zooarkeolojik çalışmalar sırasında bulunan her canlıya ait kalıntı önemli ipuçları sunmaktadır, fakat Yeşilova Höyük'te tanımlanan aslan gibi ya da Yassitepe Höyükte tanımlanan panter buluntuları hem fauna anlamında hem de iklim ve

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Antropoloji Bölümü, Burdur/Türkiye, ORCID ID:0000-0002-4959-5581, E-Mail:alpyenyav@gmail.com

²Hitit Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Antropoloji Bölümü, Çorum/Türkiye ORCID ID:0000-0003-4793-6386, E-mail:erhantarhan@hitit.edu.tr

³Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Antropoloji Bölümü, Burdur/Türkiye, ORCID ID:0000-0002-7620-2333 E-Mail:aytek@mehmetakif.edu.tr

bitki örtüsü gibi o dönemin yaşam alanlarını aydınlatma konusunda oldukça özel veriler sağlamaktadır. Yeşilova Höyüğün ayrı bir önemi de Neolitik Döneme tarihlenmesi sebebi ile evcilleştirme konusunda da önemli bölgelerden birisi olma potansiyelidir. Bu döneme tarihlenen faunalar, daha sonraki dönemlere tarihlenen faunalara nazaran, daha farklı bir yabani-evcil yüzdesini ortaya koymaktadır. Bu verilerin detaylı analizleri hem türler açısından hem de dönem insanların yaşamlarının yorumlanması açısından oldukça önemli görünmektedir. Bu noktada Bornova Neolitik faunasının analizleri bilimsel anlamda oldukça kıymetli görünmektedir.